

บทที่ 8

การจัดการเรียกเก็บหนี้

อาจารย์ปิติพัฒน์ นิตยกุลพันธุ์

หัวข้อที่ศึกษา

1. จุดมุ่งหมายหลักของการเรียกเก็บหนี้
2. นโยบายการเรียกเก็บหนี้
3. สาเหตุที่ลูกหนี้ผิดสัญญา
4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้
5. การเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ต่างประเทศ

1. จุดมุ่งหมายหลักของการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ก็เพื่อรักษาสภาพคล่องของธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามต้องรักษาความสัมพันธ์หรือสร้างความพอใจในกับลูกหนี้ด้วยเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. พยายามเก็บหนี้ให้ได้โดยเร็ว

2. พยายามรักษาความนิยมจากลูกค้า

3. พยายามให้เสียค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บนี้น้อยที่สุด

แต่การเรียกเก็บหนี้จะได้รับผลมาจากการอนุมัติสินเชื่อเป็นสำคัญ

2. นโยบายการเรียกเก็บหนี้

การกำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการเรียกเก็บหนี้ ดังนั้นก่อนการกำหนดนโยบายต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. การจำแนกลูกหนี้ (Classification of debtors)

1.1 จำแนกตามลักษณะความเสี่ยง

1.2 จำแนกตามลักษณะการผิดสัญญา

- มีความสามารถและเต็มใจชำระหนี้

- เพื่อต้องการส่วนลดเงินสด

- ชำระหนี้ตามกำหนด

- ชำระล่าช้า แต่เป็นลูกหนี้ชั้นดี

- Low Risk

- Fair Risk

- High Risk

- ชำระล่าช้า และไม่น่าไว้วางใจ

- ไม่สามารถชำระหนี้ได้

2. นโยบายการเรียกเก็บหนี้

การกำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการเรียกเก็บหนี้ ดังนั้นก่อนการกำหนดนโยบายต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังนี้

2. ลักษณะของธุรกิจ (Nature of Business)

2.1 ประเภทของธุรกิจหรือการค้า

2.2 วิธีการดำเนินงานหรือนโยบายในการขาย

2.3 ระดับรายได้ของลูกค้า

2.4 ขนาดของกิจการ

3. อัตรากำไรของกิจการ (Profit Margin)

4. ลักษณะของการแข่งขัน (Nature of Competition)

3. สาเหตุที่ลูกหนี้ผิดสัญญา

การรักษา Credit เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม การผิดนัดชำระหนี้ย่อมมีหลายสาเหตุ ดังนี้

1. ลูกหนี้เข้าใจหรือตีความหมายเงื่อนไขการขายผิด
2. ล้มหรือระบบการดำเนินธุรกิจไม่ดีพอ
3. ไม่ใส่ใจเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย
4. ชำระหนี้ช้าบางเป็นบางครั้ง หรือขาดสภาพคล่อง
5. ชำระหนี้ช้า เนื่องจากสภาพการณ์ผิดปกติ
6. ชำระหนี้ช้าเป็นประจำ
7. ตั้งใจผิดนัดชำระหนี้
8. ประเมินตนเองสูงเกินไป
11. ตั้งใจโกง
9. ต้องการส่วนลดเงินสดโดยไม่สมควรได้รับหรือยืดระยะเวลา
10. ลูกหนี้มีปัญหาทางการเงินหรือล้มละลาย

3. สาเหตุที่ลูกหนี้ผิดสัญญา

คุณลักษณะสำคัญของนโยบายในการเรียกเก็บหนี้โดยทั่วไป

1. ความพร้อมในการเรียกเก็บหนี้ตามกำหนด
(Promptness Collection)
2. ความสม่ำเสมอในการเรียกเก็บหนี้
(Regularity Collection)
3. มีระบบในการเรียกเก็บหนี้
(Systematization Collection)

3. สาเหตุที่ลูกหนี้ผิดสัญญา

การวางนโยบายการเรียกเก็บหนี้เฉพาะกรณีพิเศษ

1. ลูกหนี้หักส่วนลดเงินสดที่ไม่ควรได้รับ (Unearned Discount)
2. การคิดดอกเบี้ยจากการชำระหนี้ล่าช้า (Overdue)
3. การงดขายชั่วคราว (Suspension)
4. การรับตัวเงินสำหรับหนี้ค้างชำระ (Past-due)
5. การรับเช็คล่วงหน้า (Post-dated)
6. การรับชำระหนี้บางส่วน (Part Payment)
7. การชำระหนี้ที่ไม่เกิดผลสมบูรณ์ (Defective Remittances)

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ มักจะเกิดปัญหาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีระบบในการเรียกเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

การวางระบบการติดตามบัญชีของฝ่ายเรียกเก็บหนี้

1. การจัดทำแบยกอายุหนี้ (Aging Account)
2. การติดตามบัญชีลูกหนี้จากบันทึกทางการบัญชี (Ledger Plan)
3. ระบบเตือนความจำ (Alert)
4. ระบบสำเนาใบกำกับสินค้า (Invoice)

ตัวอย่าง 8-1

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

ตัวอย่าง 8-1 (หน่วยพันบาท)

A/R	วงเงิน	ยอด ค้าง	เกินกำหนดชำระ				
			1-30	31-60	61-90	91-120	>120
นาย A	80.0	50.0	30.0	10.0	5.0	5.0	-
บ. B	300.0	250.0	40.0	160.0	20.0	30.0	-
นางสม	100.0	80.0	20.0	50.0	10.0	-	-
หจก. ฮ	200.0	100.0	50.0	30.0	10.0	5.0	5.0
รวม	680.0	480.0	140.0	250.0	45.0	40.0	5.0

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ มักจะเกิดปัญหาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีระบบในการเรียกเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานเรียกเก็บหนี้

1. การเตือนความจำของลูกค้า (Reminder)

1.1 สำเนารายงานประจำเดือนหรือใบกำกับสินค้า (Statement)

1.2 บัตรรูปลอก (Stickers)

1.3 จดหมาย (Letter)

1.4 บัตรตีพิมพ์ (Printed Card)

1.5 งบแยกอายุหนี้และคำเตือน (Aged Reminder)

ตัวอย่าง 8-2

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ มักจะเกิดปัญหาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีระบบในการเรียกเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานเรียกเก็บหนี้

1. การเตือนความจำของลูกค้า (Reminder)

2. การติดตามทวงหนี้ (Follow Up)

2.1 จดหมายทวงหนี้ (Letter)

2.2 การทวงหนี้ทางโทรศัพท์ (Telephone)

~~2.3 การทวงหนี้ทางโทรเลข (Telegram)~~

2.4 จดหมายลงทะเบียน (Registered Letter)

2.5 การทวงหนี้โดยพนักงานของกิจการ (Personal Call)

2.6 การทวงหนี้โดยพนักงานขายของกิจการ (Salesman)

ตัวอย่าง 8-3

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ มักจะเกิดปัญหาอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องมีระบบในการเรียกเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานเรียกเก็บหนี้

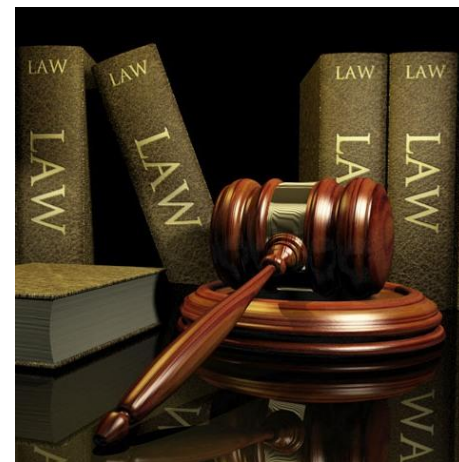
1. การเตือนความจำของลูกค้า (Reminder)

2. การติดตามทวงหนี้ (Follow Up)

3. การใช้วิธีเฉียบขาด (Drastic)

3.1 การใช้ตราฟต์ (Draft) หรือตัวแลกเงิน

3.2 การเรียกเก็บหนี้โดยทนายความ (Collection by Attorney)

4. แนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

Draft

ธนาคารกสิกรไทย
KASIKORN BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

วันที่ Date (日) 2 2 1 0 2 0 0 9
Date (日) 22 Oct 09

สาขาเลขหมายบัญชี 122 ถนนราชวิถี แขวงบางยี่สิบ เขตบางกอก ดทม. 1-21-4
หรือตามคำสั่ง หรือตามคำสั่ง
หรือ order หรือตามคำสั่ง

จ่าย Pay ๘๐๐ -
บาท Baht ๘๐๐ -แม่ครัวลอยบาทถ้วน-
-800,000 BAHT

*****800.00

Authorized Signature (4046)

ธนาคารกสิกรไทย
KASIKORN BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

ถึง ผู้รับฝากเงิน To The Cashier 致出納員 วันที่ Date (日) 15 กรกฎาคม 2551
Date (日) 15 Jul 51

สาขาเลขหมายบัญชี 113 ถนนสุขุมวิท ต.บางครุ อ.พระปรางค์ จ.สมุทรปราการ 58-359-4
หรือตามคำสั่ง หรือตามคำสั่ง
หรือ order หรือตามคำสั่ง

จ่าย Pay ๒๐,๐๐๐ -
บาท Baht ๒๐,๐๐๐ -ส่งหมึกบาทถ้วน-
-20,000,000 BAHT

*****20,000.00

Authorized Signature (0601) | Authorized Signature (1827)

Vertical labels on the right side of the image:
- Draft 1: เก็บของฝาก (Save Deposit)
- Draft 2: ตั๋วแลกเงิน (draft) (Draft)

5. การเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ต่างประเทศ

นอกจากการให้สินเชื่อในประเทศแล้ว ยังมีการให้สินเชื่อกับต่างประเทศเช่นกัน ดังนั้นการเรียกเก็บหนี้ระหว่างหนี้ในประเทศกับหนี้ต่างประเทศ อาจใช้วิธีเดียวกันได้ แต่ส่วนมากจะใช้ Draft ควบคู่กันกับ Letter of Credit

5. การเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามการเรียกเก็บหนี้จากต่างประเทศอาจมีการปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสม ดังนี้

1. การส่งจดหมายเตือน (Notification)

2. จดหมายเรียกเก็บหนี้ (Letter)

3. การบังคับชำระหนี้ (Enforcing Payment)

เหมือน
การเรียก
เก็บหนี้ใน
ประเทศ

วิธีปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- การเตือนความจำ (Reminder)
- การติดตามทวงหนี้ (Follow Up)
- การใช้วิธีเฉียบขาด (Drastic)

5. การเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ต่างประเทศ

วิธีการที่ทำให้การเรียกเก็บหนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1. การมีเงื่อนไขการชำระเงิน
2. มีค่าตอบแทนให้กับพนักงานเก็บหนี้
3. มีสิทธิพิเศษสำหรับ ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ตรงตามเวลา
4. อบรมพนักงานเก็บหนี้
5. มีระบบในการบริหารจัดการติดตามหนี้สิน
6. หลีกเลี่ยงการดำเนินคดีตามกฎหมาย
7. รักษาความสัมพันธ์ หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

